ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Циклова комісія з бізнесу та управління

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
_____ Володимир ЯСЛИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСИ»

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право.

Спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр.*
Статус дисципліни – *обов'язкова.*
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська.*

Івано-Франківськ, 2026

Розробник:

ТИМОЦЬ Мирослава Василівна – кандидат економічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач циклової комісії з бізнесу та управління Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила».

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії з бізнесу та управління
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 р.
Голова циклової комісії **Андрій ЦЮЦЯК**

Схвалено методичною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від 27 серпня 2026 р.
Голова методичної ради **Олег КЛІЩ**

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни – вивчення сукупності фінансових відносин щодо розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту шляхом формування централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів.

Завдання: дати розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів господарювання і населення, розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; з'ясувати роль фінансів у забезпеченні економічного зростання та тенденції розвитку національного та міжнародного фінансових ринків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

1) сутність та характерні ознаки фінансів, їх роль й місце в економічній системі держави;

2) зміст основних сучасних течій у галузі державних та корпоративних фінансів;

3) сутність та принципи функціонування основних ланок фінансової системи;

4) зміст та мету діяльності з управління фінансами;

5) засади фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії;

6) взаємозв'язок основних галузей стратегічних і тактичних фінансових рішень у бюджетній, податковій, борговій, соціальній політиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти:**

1) орієнтуватися у видах, рівнях та специфіці фінансових відносин в умовах ринку та світової інтеграції національної економічної системи;

2) вміти обґрунтовувати доцільність та можливі умови зміни руху фінансових потоків для фінансування поточних та перспективних завдань залежно від конкретних фінансово-економічних та соціальних умов;

3) вміти використовувати чинну законодавчу і нормативну базу для обґрунтування особливостей організації управління фінансовими ресурсами в Україні;

4) здійснювати обчислення реальних потреб у фінансових ресурсах, обсягів надходжень від різних видів діяльності суб'єктів господарювання, фінансових виплат відповідно до взятих зобов'язань; показників економічної ефективності та результативності господарювання.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

		Денна форма	Заочна форма
Курс		**2**	**2**
Семестр		**3**	**3**
Кількість кредитів ECTS (год.)		**5 (150 год.)**	**5 (150 год.)**
Аудиторні навчальні заняття, год.	лекції	**32**	**8**
	семінарські	**32**	**8**
Самостійна робота, год		**86**	**134**
Форма підсумкового контролю	залік	**залік**	**залік**

СТРУКТУРНО–ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити	Постреквізити
Вступ у спеціальність	Банківська система
Основи економічної теорії	Фінанси підприємств
Основи фінансової грамотності	Фондовий ринок
	Страхування
	Податкова система
	Менеджмент та публічне управління

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни
«Фінанси» згідно з освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Результати навчання	Код та назва компетентності
РН 2. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
РН 4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.	ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.	ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.	СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
РН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.	СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.
РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.
РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети.	СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.
РН 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
	СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
	СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
	СК 12. Здатність використовувати новітні інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі ЗВО «Університету Короля Данила», студенти зобов'язані виконувати вимоги освітньо-професійної програми, графік освітнього процесу й вимоги навчального плану.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж і Положення про систему внутрішнього розпорядку.

1. Студент повинен з'являтися на заняття без запізнень. Про початок і закінчення занять інформує розклад, доступний в електронному чи паперовому вигляді.
2. Студенти заходять в аудиторію тільки після того, як її залишать викладач і група, що мали там попереднє заняття.
3. Студенти повинні бути в аудиторії перед початком заняття, приходити раніше викладача.
4. Перед початком заняття студент має вимкнути звук мобільного телефона й інших пристроїв. Таке міжнародне правило етикету стосується не тільки навчального процесу, а й будь-яких офіційних заходів. Користуватися ґаджетами під час заняття в цілях, що не пов'язані з навчальним процесом чи порушують його, не дозволяється.
5. В аудиторії слід поводитися виховано, стримано, уважно слухати викладача й бути активним учасником навчального процесу.
6. Потрібно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими й виваженими у спілкуванні зі студентами й викладачами.
7. У разі дистанційної форми навчання присутність студента на практичному занятті передбачає обов'язково ввімкнуту камеру, а також активність та уважність.

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого й здійснюється навчальний процес.

Студент зобов'язаний:

1. Поважати права всіх членів академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема.
2. Дотримуватися гендерної, расової, етнокультурної, міжконфесійної та політичної толерантності.
3. Не фальшувати, не підробляти документи, що стосуються навчального процесу.
4. Не списувати, не використовувати шпаргалки й інші підказки під час проміжного чи підсумкового контролю.
5. Поводитися гідно, навчатися сумлінно, бути чесним у міжособистісному спілкуванні.
6. Не пропонувати й не надавати членам академічної спільноти ЗВО «Університет Короля Данила», Фахового коледжу зокрема, неправомірної вигоди, не займатися протекціонізмом.

ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ		
Відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» усі пропущені заняття, а також отримані негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані в установлений термін.		
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ (СЕМЕСТРОВОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)		
Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» розглядає та вирішує проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання директора Фахового коледжу.		
МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ		
Результати навчання	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**
Освітній компонент «Фінанси»		
РН 2. Володіти державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.	Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда). Наочні методи (ілюстрування, мультимедійні методи). Практичні методи (вправи, практичні роботи). Творчі (дослідження студентів). Метод самостійної роботи. Робота під керівництвом викладача. Інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм).	Залік. Поточний контроль. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль.
РН 4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.		
РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.		
РН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв’язання професійних завдань.		
РН 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.		
РН 9. Вміти розв’язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.		

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.		
РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети.		
РН 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.		

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти 2 курсу дисципліни «Фінанси» здійснюється відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною дванадцяти бальною шкалою – «1», «2»; «3»; «4»; «5», «6», «7», «8», «9», «10», «11», «12».

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи». У разі відсутності здобувача освіти на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі освіти зобов’язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «1» (один) бал без права перездачі. Здобувачі освіти повинні мати оцінки з не менше 50 % аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі освіти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань визначається сумою оцінок за виконані практичні роботи протягом семестру та оцінкою за підсумкове заняття. За результатами підсумкового контролю здобувач освіти може отримати 40 балів. Здобувачі освіти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі освіти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі освіти, які не з'явилися на екзамени без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять. Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач освіти під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

Самоконтроль передбачений у формі питань для самоконтролю, які розміщено на сторінці навчальної дисципліни «Фінанси» в Системі дистанційної освіти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
(за 12-бальною шкалою)

Шкала в балах	Оцінка шкали ECTS	Національна шкала
90-100 балів	A	10-12 («відмінно»)
83-89 балів	B	9 («дуже добре»)
75-82 бали	C	7-8 («добре»)
67-74 бали	D	6 («задовільно»)
60-66 балів	E	4-5 («достатньо»)
35-59 балів	FX	3 («незадовільно»)
0-34 бали	F	1-2 («неприйнятно»)

При цьому, оцінки повинні відповідати таким критеріям:

«відмінно»:

12 балів – здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні нахили, вміє здобувати знання без сторонньої допомоги, глибоко знає і розуміє особливості функціонування сфер та ланок фінансової системи, здатний до професійного самовдосконалення;

11 балів – здобувач освіти вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює явища і факти, вміє застосовувати знання у нестандартних ситуаціях, демонструє глибоке та впевнене розуміння особливостей функціонування сфер та ланок фінансової системи

10 балів – здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, вміє самостійно знаходити інформацію, знає і розуміє особливості функціонування сфер та ланок фінансової системи може оцінювати нові факти й ідеї;

«дуже добре»:

9 балів – здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, знає та вміє застосовувати його на практиці, самостійно розв'язує завдання у стандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої висновки;

«добре»:

8 балів – здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача, самостійно застосовує знання на практиці, контролює власні дії та виправляє помилки;

7 балів – здобувач освіти здатний застосовувати знання у стандартних ситуаціях, вміє частково контролювати власну діяльність, демонструє базове розуміння особливостей функціонування сфер та ланок фінансової системи;

«задовільно»:

6 балів – здобувач освіти здатний відтворити значну частину теоретичного матеріалу, знає і розуміє основні фінансові процеси за допомогою викладача може порівнювати інформацію, робити висновки та виправляти помилки;

«достатньо»:

5 балів – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину, знає основні фінансові процеси;

4 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює механічно, без достатнього розуміння змісту; розуміє сутність фінансових категорій на рівні окремих елементів та базових уявлень;

«незадовільно»:

3 бали – здобувач освіти володіє лише окремими фрагментами матеріалу, що становлять дуже незначну частину знань про особливості функціонування сфер та ланок фінансової системи;

«неприйнятно»:

2 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні;

1 бал – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фінансових категорій, що позначаються окремими словами чи реченнями.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фінанси»

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

1. Фінанси як економічна категорія.
2. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
3. Функції фінансів.
4. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.
5. Фінансовий контроль.
6. Фінансові ресурси.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

1. Історичний характер фінансів.
2. Фінанси як економічна категорія. Еволюція форм фінансових відносин.
3. Еволюція податку.
4. Розвиток бюджету. Еволюція державних доходів і видатків.
5. Розвиток системи державних фінансів. Перевищення доходів бюджету над видатками. Формування бюджетної системи України.
6. Зародження та історичний розвиток позабюджетних фондів та державного кредиту.

Тема 3. Фінансова система України. Фінансове право і фінансова політика

1. Поняття та структура фінансової системи України.
2. Сфери та ланки фінансової системи.
3. Сутність та головна мета фінансової політики держави. Стратегія і тактика фінансової політики.
4. Фінансова політика держави у різних галузях.
5. Управління фінансами.
6. Фінансове право як самостійна галузь права.

Тема 4. Бюджетна система

1. Бюджет як основний фінансовий план держави та інструмент управління економікою.
2. Економічний зміст бюджету.
3. Розподільча та контрольна функції бюджету.
4. Структура бюджету.
5. Бюджетна система України.

Тема 5. Податкова система України

1. Податки як економічні відносини.
2. Елементи податку. Прямі і непрямі податки.
3. Класифікація податків за характером відсоткових ставок.
4. Податкова система України: суть та склад. Загальнодержавні та місцеві податки.

5. Податкова політика як діяльність держави у сфері оподаткування.
6. Характеристика основних податків і зборів податкової системи України.
7. Загальна та спрощена система оподаткування
8. Порядок нарахування основних прямих податків
9. Порядок нарахування основних непрямих податків

Тема 6. Місцеві фінанси. Бюджетна децентралізація

1.Сутність, функції та роль місцевих фінансів.
2. Принципи організації місцевих фінансів.
3. Місцеві бюджети у бюджетній системі України.
4. Загальний та спеціальний фонд.
5. Класифікація доходів місцевих бюджетів за економічною природою.
6. Видатки місцевих бюджетів.
7. Міжбюджетні відносини.
8. Державний веб-портал OpenBudget

Тема 7. Соціальні позабюджетні фонди

1. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів.
2. Необхідність формування позабюджетних фондів.
3. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів.
4. Джерела формування доходів бюджетів позабюджетних фондів.
5. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування як консолідований страховий внесок.
6. Пенсійний фонд України як центральний орган виконавчої влади.
7. Основні завдання Пенсійного фонду України.
8. Електронний портал Пенсійного фонду України.
9. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Тема 8. Фінанси домогосподарств

1. Домогосподарство як інституційна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
2. Фінанси домогосподарств та їх особливості.
3. Бюджет домогосподарства та його структура.
4. Джерела доходів домогосподарств.
5. Напрямки видатків домогосподарств.

Тема 9. Фінанси підприємств

1. Суть та роль фінансів підприємств у фінансовій системі держави.
2. Фінансові ресурси підприємств.
3. Основні та оборотні засоби підприємств.
4. Фінансові результати підприємств.
5. Оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 10. Міжнародні фінанси

1. Міжнародні фінансові відносини як форма міжнародних економічних відносин.
2. Особливості руху міжнародних фінансових потоків.
3. Світовий фінансовий ринок.
4. Міжнародні організації та інституції.

Тема 11. Фінансова безпека держави

1. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки.
2. Складові фінансової безпеки та їх призначення.
3. Об’єкти та суб’єкти фінансової безпеки держави.
4. Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці держави.
5. Індикатори фінансової безпеки держави.

Тема 12. Фінанси країн з розвиненою ринковою економікою

1. Особливості грошового обігу та грошово-кредитної політики Сполучених Штатів Америки.
2. Грошова система та грошово-кредитна політика Японії.
3. Особливості грошової системи та грошово-кредитної політики Німеччини.
4. Особливості функціонування фінансової системи скандинавських країн.

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН									
№	Назва теми	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		всього	лекції	практичні заняття	самостійна робота	**всього**	лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	16	2	4	10	46	2	2	20
2	Генезис і еволюція фінансів. Становлення та розвиток фінансової науки	14	2	2	10				10
3	Фінансова система. Фінансове право і фінансова політика	16	4	2	10				12
4	Бюджетна система	20	4	4	12	58	2	2	18
5	Податкова система	24	6	6	12				18
6	Місцеві фінанси. Бюджетна децентралізація	14	2	2	10				18
7	Соціальні позабюджетні фонди	8	2	2	4	22	2	2	6
8	Фінанси домогосподарств	6	2	2	2				6
9	Фінанси підприємств	8	2	2	4				6
10	Міжнародні фінанси	8	2	2	4	24	2	2	8
11	Фінансова безпека держави	8	2	2	4				6
12	Фінанси країн з розвиненою ринковою економікою	8	2	2	4				6
	Всього годин на вивчення дисципліни	**150**	**32**	**32**	**86**	**150**	**8**	**8**	**134**

3.ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Лекція 1	Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	2	2
Лекція 2	Генезис і еволюція фінансів. Становлення та розвиток фінансової науки	2	
Лекції 3, 4	Фінансова система. Фінансове право і фінансова політика	4	
Лекції 5, 6	Бюджетна система	4	2
Лекції 7, 8, 9	Податкова система	6	
Лекція 10	Місцеві фінанси. Бюджетна децентралізація	2	
Лекція 11	Соціальні позабюджетні фонди	2	2
Лекція 12	Фінанси домогосподарств	2	
Лекція 13	Фінанси підприємств	2	
Лекція 14	Міжнародні фінанси	2	2
Лекція 15	Фінансова безпека держави	2	
Лекція 16	Фінанси країн з розвиненою ринковою економікою	2	
	Всього лекційних занять	**32**	**8**

4.ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1, 2	Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	4	2
3	Генезис і еволюція фінансів. Становлення та розвиток фінансової науки	2	
4	Фінансова система. Фінансове право і фінансова політика	2	
5, 6	Бюджетна система	4	2
7, 8, 9	Податкова система	6	
10	Місцеві фінанси. Бюджетна децентралізація	2	

11	Соціальні позабюджетні фонди	2	2
12	Фінанси домогосподарств	2	
13	Фінанси підприємств	2	
14	Міжнародні фінанси	2	2
15	Фінансова безпека держави	2	
16	Фінанси країн з розвиненою ринковою економікою	2	
	Всього семінарських занять	**32**	**8**

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин		Рекомендовані джерела інформації
		денна форма	заочна форма	
Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії	Опрацювати питання: 1.Зв'язок фінансів з іншими економічними категоріями 2.Напрями та форми використання фінансових ресурсів. 3.Розподіл фінансових ресурсів за цільовим призначенням. 4.Фінансові резерви, їх суть і значення. 5.Форми і методи формування фінансових резервів.	10	20	**1,2,7,8**
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів. Становлення та розвиток фінансової науки	Опрацювати питання: 1.Структура та особливості фінансової науки. 2.Суб'єкти та об'єкти фінансової науки. 3.Об'єкт та предмет дослідження фінансової науки. 4.Функції фінансової науки. 5.Зародження та історичний розвиток фінансової науки у світі. 6.Фінансова наука у XV-XIX ст. Світова фінансова наука XX ст. 7.Розвиток фінансової науки у сучасний період. 8.Сучасна фінансова думка.	10	10	**1,2,8**
Тема 3. Фінансова система. Фінансове право і фінансова політика	Опрацювати питання: 1.Особливості формування та становлення фінансової політики України	10	12	**2,8**

	2.Завдання та актуальні проблеми фінансового права на сучасному етапі 3.Історія розвитку фінансового права 4.Взаємозв'язок фінансової політики і фінансового права 5.Взаємозв'язок фінансового механізму з фінансовою політикою 6.Організаційна структура фінансової системи. Організаційний склад фінансової системи України 7.Взаємозв'язок фінансової системи і фінансової політики держави			
Тема 4. Бюджетна система	Опрацювати питання: 1.Роль державного бюджету в соціально-економічному розвитку суспільства. 2.Доходи Зведеного (Державного) бюджету України: склад і тенденції розвитку. 3.Видатки Зведеного (Державного) бюджету України: економічне та соціальне значення. 4. Бюджетний процес та його складові. 5.Бюджетне планування та збалансування бюджету. 6.Учасники бюджетного процесу. 7.Стадії бюджетного процесу. 8.Казначейська форма обслуговування державного бюджету.	12	18	**1,3,5,7,8**

Тема 5. Податкова система	Опрацювати питання: 1.Становлення і розвиток податкової системи України 2.Історична ретроспектива розвитку податків. 3.Податки як економічні відносини. 4.Суть та функції податків. 5.Поняття обов'язкових платежів. 6.Податкові платежі, відрахування, внески. 7.Податкові збори. 8.Акцизний податок. 9.Податок на майно.	12	18	**1,2,7,10**
Тема 6. Місцеві фінанси. Бюджетна децентралізація	Опрацювати питання: 1.Місцеві бюджети у бюджетній системі України. 2.Склад та особливості місцевих бюджетів. 3.Загальний та спеціальний фонд. 4.Поточний бюджет та бюджет розвитку. 5.Власні і закріплені доходи. 6.Поточні видатки і видатки розвитку 7.Місцеві податки та збори. 8.Міжбюджетні відносини. 9.Вплив децентралізації на стан місцевих бюджетів.	10	18	**2 3,4,5,8**
Тема 7. Соціальні позабюджетні фонди	Опрацювати питання: 1.Необхідність функціонування та загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів 2.Соціально-економічна сутність та призначення пенсійного страхування	4	6	**1,2, 7,8**

	3.Джерела формування та порядок використання коштів Пенсійного фонду України 4.Соціально-економічна сутність та призначення соціального забезпечення 5.Медичне страхування в системі соціального страхування: сутність і можливості запровадження в Україні.			
Тема 8. Фінанси домогосподарств	Опрацювати питання: 1.Фінансові ресурси фізичних осіб. 2.Заощадження домогосподарств. 3.Фінансове планування у домогосподарствах. 4.Фінансування домогосподарств за допомогою кредитних ресурсів. 5.Тенденції зміни структури витрат домогосподарств. 6.Бюджет домогосподарств і прожитковий мінімум. 7.Споживання і заощадження населення. 8.Чинники, що впливають на розмір витрат домогосподарств. 9.Особисті фінанси та їх розвиток в умовах ринку.	2	6	**1,2, 6,7**
Тема 9. Фінанси підприємств	Опрацювати питання: 1.Роль фінансів підприємств у фінансовій системі держави. 2.Фінансовий механізм підприємства. 3.Вплив організаційно-правової форми на організації фінансової роботи на підприємстві 4.Правове забезпечення фінансового	4	6	**1,2,7,8**

	менеджменту підприємств України. 5.Організаційне забезпечення фінансового менеджменту як сукупність внутрішніх структурних служб підприємства. 6.Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.			
Тема 10. Міжнародні фінанси	Опрацювати питання: 1.Європейський Союз – феномен інтеграції. 2.Регіональна політика ЄС: концептуальні засади теорії та практики. 3.Проблеми та перспективи забезпечення фінансової стабільності ЄС. 4.Роль та функції призначення фінансових інституцій Європейського Союзу 5.Принципи та джерела формування доходів бюджету Європейського Союзу.	4	8	**1,2,8**
Тема 11. Фінансова безпека держави	Опрацювати питання: 1.Суб'єкти та об'єкти фінансової безпеки. 2.Вплив бюджетного дефіциту на фінансову безпеку держави. 3.Фактори, що впливають на фінансову безпеку держави та їх класифікація. 4.Принципи забезпечення фінансової безпеки держави. 5.Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці держави.	4	6	**1,2,7**

	6.Індикатори фінансової безпеки держави.			
Тема 12. Фінанси країн з розвиненою ринковою економікою	Опрацювати питання: 1.Фінанси Великої Британії. 2.Фінансова система США. 3.Фінансова система Німеччини. 4.Фінансова система Японії. 5.Фінансова система Польщі. 6.Фінансова система Італії.	4	6	**1,2,7**
Всього годин самостійної роботи		**86**	**134**	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1.Фінанси як економічна категорія.
2.Об'єктивні передумови виникнення фінансів.
3.Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
4.Зміст розподільчої функції.
5.Об'єкти і суб'єкти розподілу.
6.Контрольна функція фінансів, їх зміст. Регулююча функція фінансів.
7.Взаємозв'язок фінансів з іншими розподільчими категоріями у процесі вартісного розподілу і перерозподілу ВВП.
8. Фінанси і ціни.
9.Загальні риси та відмінності фінансів, заробітної плати, інших доходів фізичних осіб, як інструментів розподілу. Фінанси і кредит.
10. Фінансовий контроль: його зміст, значення і види.
11.Фінансові ресурси. Їх суть, склад, структура.
12. Фінансові ресурси держави, їх джерела та метод акумуляції.
13.Фінансові ресурси суб'єктів господарювання.
14.Фінансові ресурси фізичних осіб
15.Напрями та форми використання фінансових ресурсів.
16. Розподіл фінансових ресурсів за цільовим призначенням.
17.Фінансові резерви, їх суть і значення.
18.Форми і методи формування фінансових резервів.
19.Резервний фонд бюджету. Мета створення та напрями витрачання коштів резервного фонду Державного бюджету України.
20. Історичний характер фінансів. Зародкові форми фінансів. Первинні форми фінансових відносин.
21. Поширення терміну «фінанси».
22.Фінанси як економічна категорія.
23.Еволюція форм фінансових відносин.
24.Еволюція податку.
25.Натуральна та грошова форма оподаткування.
26. Домени як доходи від державної власності.
27. Розвиток бюджету. Еволюція державних доходів і видатків.
28. Розвиток системи державних фінансів.
29.Перевищення доходів бюджету над видатками.
30.Формування бюджетної системи України.
31. Зародження та історичний розвиток позабюджетних фондів та державного кредиту.
32. Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві.
33. Фінансова наука як самостійна галузь знань. Мета фінансової науки.
34.Структура та особливості фінансової науки.
35.Суб'єкти та об'єкти фінансової науки.
36. Об'єкт та предмет дослідження фінансової науки.
37. Предмет фінансового дослідження. Функції фінансової науки.
38. Зародження та історичний розвиток фінансової науки у світі Фінансова наука у XV-XIX ст. Світова фінансова наука XX ст.
39. Розвиток фінансової науки у сучасний період. Сучасна фінансова думка.

40. Поняття фінансової системи, її склад та принципи побудови.
41. Сфери і ланки фінансових відносин.
42.Сутність та головна мета фінансової політики держави.
43. Стратегія і тактика фінансової політики.
44.Умови результативності фінансової політики.
45.Основні складові фінансової політики держави.
46.Фінансова політика держави у різних галузях.
47.Фінансова політика суб'єктів господарювання та її складові.
48.Основні завдання фінансової політики суб'єктів господарювання.
49.Фінансова політика домогосподарств.
50.Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики держави.
51.Склад фінансового механізму.
52. Управління фінансами. Функції органів управління фінансами.
53. Фінансове право як самостійна галузь права. Основи фінансового законодавства.
54. Поняття та структура фінансової системи України.
55. Бюджет як основний фінансовий план держави та інструмент управління економікою.
56. Суть та призначення бюджету. Економічний зміст бюджету. Розподільча та контрольна функції бюджету.
57. Бюджетна система України. Принципи побудова бюджетної системи. Зведений бюджет.
58. Бюджетний процес та його складові. Бюджетне планування та збалансування бюджету.
59.Учасники бюджетного процесу.
60. Стадії бюджетного процесу.
61. Касове виконання бюджету. Казначейська форма обслуговування державного бюджету.
62.Державні доходи їх економічний зміст.
63.Склад та класифікація державних доходів. Державні видатки та їх особливості.
65.Принципи організації державних видатків. Класифікація державних видатків.
66. Методи фінансування державних витрат. Форми бюджетного фінансування. Метод єдиного казначейського рахунку.
67. Податки як економічні відносини. Суть та функції податків. Поняття обов'язкових платежів. Податкові платежі, відрахування, внески. Податкові збори.
68. Елементи податку. Основні види податків. Прямі і непрямі податки. Класифікація податків за характером відсоткових ставок.
69.Податкова система України: суть та склад.
70. Загальнодержавні та місцеві податки.
71.Принципи оподаткування.
72. Сутність, функції та роль місцевих фінансів.
73.Місцеві фінанси як система фінансових відносин.
74. Принципи організації місцевих фінансів. Територіальна громадян та її функції.
75.Місцеві бюджети у бюджетній системі України.
76.Склад та особливості місцевих бюджетів. Загальний та спеціальний фонд.
77. Поточний бюджет та бюджет розвитку.
78. Класифікація доходів місцевих бюджетів за економічною природою.

79. Власні і закріплені доходи.
80. Бюджетне регулювання як засіб збалансування бюджетів.
81.Фінансове вирівнювання.
82. Міжбюджетні відносини. Способи розмежування доходів.
83. Бюджетна децентралізація. Міжбюджетні трансферти.
84. Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів.
85. Необхідність формування позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Функції та завдання соціального страхування.
86.Джерела формування доходів бюджетів позабюджетних фондів.
87. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
88. Пенсійний фонд України як центральний орган виконавчої влади.
89. Система пенсійного забезпечення в Україні та її рівні.
90. Особливості реалізації пенсійного реформи в Україні.
91. Основні завдання Пенсійного фонду України.
92. Електронний портал Пенсійного фонду України.
93. Домогосподарство як інституційна одиниця та суб'єкт фінансових відносин.
94. Основні завдання домогосподарств в умовах економіки ринкового типу.
95. Фінанси домогосподарств та їх особливості.
96. Фінансові потоки домогосподарства.
97. Фінансове планування у домогосподарствах.
98. Фінансування домогосподарств за допомогою кредитних ресурсів.
99. Бюджет домогосподарства та його структура. Джерела доходів домогосподарств.
100. Напрямки видатків домогосподарств.
101. Тенденції зміни структури витрат домогосподарств.
102.Бюджет домогосподарств і прожитковий мінімум.
103. Споживання і заощадження населення.
104. Фінансові ресурси домогосподарств.
105. Чинники, що впливають на розмір витрат домогосподарств.
106. Особисті фінанси та їх розвиток в умовах ринку.
107. Поняття фінансового менеджменту та його роль у сучасних умовах.
108. Мета та завдання фінансового менеджменту.
109. Функції фінансового менеджменту та їх класифікація залежно від суб'єкта і об'єкта.
110. Механізм фінансового менеджменту.
111. Напрямки діяльності фінансових менеджерів.
112. Функціональні обов'язки фінансових менеджерів. Інструменти фінансового управління.
113. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.
114.Система забезпечення фінансового менеджменту.
115.Міжнародні фінансові відносини як форма міжнародних економічних відносин.
116.Особливості руху міжнародних фінансових потоків.
117.Поняття та роль міжнародних фінансів.
118.Призначення міжнародних фінансів.
119.Розподільча та контрольна функції міжнародних фінансів.
120.Тенденції розвитку світового фінансового ринку.

121.Світовий фінансовий ринок з функціонального та інституційного погляду.
122.Міжнародний фінансовий ринок – суть та призначення.
123.Особливості сучасного міжнародного фінансового ринку.
124. Класифікація міжнародного фінансового ринку. Сегменти міжнародного фінансового ринку.
125.Міжнародні фінансові організації. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та Європейський Союз (ЄС). Міжнародні фінансові інституції. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Всесвітній банк.
126. Економічна безпека держави. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки.
127. Поняття та роль фінансової безпеки.
128. Складові фінансової безпеки та їх призначення. Бюджетна, валютна, грошово-кредитна, боргова, банківська та інвестиційна безпека. Фінансова безпека страхового та фондового ринку.
129. Об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки держави. Фактори, що впливають на фінансову безпеку держави та їх класифікація.
130. Принципи забезпечення фінансової безпеки держави.
131. Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці держави. Індикатори фінансової безпеки держави.
132. Особливості грошового обігу та грошово-кредитної політики Сполучених Штатів Америки.
133. Податкова система США. Особливості формування доходів та здійснення видатків федеральним та місцевими бюджетами.
134. Грошова система та грошово-кредитна політика Японії.
135. Особливості грошової системи та грошово-кредитної політики Німеччини.
136. Особливості функціонування фінансової системи скандинавських країн.
137. Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики. Етапи регіональної економічної інтеграції.
138. Інституційна структура ЄС в контексті формування єдиної фінансової політики.
139. Основні інститути влади Європейського Союзу. Фінансові органи ЄС.
140. Організація фінансів ЄС.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В. Публічні фінанси : навч. посіб. / за ред. М. І. Карліна. Луцьк : Волинський нац. унт ім. Л. Українки, 2023. 358 с. URL : https://evnuir.vnu.edu.ua/ bitstream/123456789/22504/1/publ_fifansy_2023.pdf
2. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка; 2-ге вид., перероб. і доп. Житомир : Поліський університет, 2024. 317 с. URL : http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/15498/1/Finansu_2024_350.pdf
3. Тимоць М.В. Аналіз сучасного стану місцевих бюджетів в Україні. Sworl Journal.D.A.Tsenov Academy of Economics - Svishtov (Bulgaria). Issue №15. Part 2. September 2022. P.3-9.
https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/swj15-02/swj15-02
4. Тимоць М.В. Роль неподаткових надходжень у формуванні доходів місцевих бюджетів. MODERN SCIENTIFIC RESEARCHES. Yolnat PE. Issue №15. Part 2. March 2021. C. 15-20.
https://www.modscires.pro/index.php/msr/issue/view/meit15-02/msr15-02
5. Тимоць М.В. Оцінка структури доходів державного бюджету України. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2021. Вип.7. С. 176-184.http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/592/784
6. Тимоць М.В. Фінансові ресурси домогосподарств як джерело фінансування національної економіки. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2020. Випуск I-II (77-78). Економічні науки. С. 59-69.
http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2020/v1_2/5.pdf
7. Фінанси : навч. посібник / С. П. Стеценко та ін. Київ : КНУБА, 2024. 189 с. іл. URL : https://repositary.knuba.edu.ua/ server/api/core/bitstreams/262b141f-931b-406e-b88b5fc075b485b2/content
8. Фінанси : підруч. / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2024. 632 с. URL : https://api.dspace. wunu. edu.ua/ api/ core/ bitstreams/6602001f-c410- 4ed0-a498-e07522dffc97/content

Додаткова література

9. Облік та фінанси : навч. посіб. / за ред. П. О. Куцика та ін. Львів, 2023. 345 с. URL : https://surl.li/epwvtm
10. Податковий кодекс України № 2755- VI від 02.12.2010: URL: http:// www.rada.kiev.ua

Електронні інформаційні ресурси

- законодавство України – http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi;
- офіційний сайт Кабінету Міністрів України – http://www.kmu.gov.ua;

– офіційний сайт Міністерства фінансів України – http://www.minfin.gov.ua;

– офіційний сайт Державної податкової служби України – https://www.tax.gov.ua/.;

– офіційний сайт Державної служби статистики України – http://www.ukrstat.gov.ua/.;

– Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – http://www.nbuv.gov.ua/